

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

**DĖL VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO BIUDŽETO 2020 METŲ
RODIKLIŲ PATVIRTINIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR SU JUO SUSIJUSIŲ
ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ (TAP-19-1704 – 19-1709) (TAIS NR. 19-12013 – 19-12018)**

PAŽYMA

2019-10-16 Nr. NV-2883

Vilnius

Projektų rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Projektų tikslai: Nustatyti 2020 m. „Sodros“ biudžeto rodiklius, pensijų indeksavimo koeficientą ir su juo susijusius dydžius; suvienodinti savarankiškai dirbančių ir samdomą darbą dirbančių asmenų maksimalų apmokestinimą; peržiūrėti „Sodros“ tarybos ir valdybos funkcijas; tikslinti nedarbo draudimo ir dalinio darbo išmokų reglamentavimą.

Dabartinė situacija: 2019 m. „Sodros“ biudžete suplanuota virš 4,455 mlrd. Eur pajamų ir virš 4,043 mlrd. Eur išlaidų (pajamos viršys išlaidas 412 mln. Eur). Pensijoms numatyta 3,111 mlrd. Eur (76,9 proc.).

Projektų esmė:

- **2020 m. „Sodros“ biudžete siūloma patvirtinti 4,862 mlrd. Eur sieksiančias pajamas** (t. y. 6 proc. – arba 277 mln. Eur didesnes nei laukiama 2019 m.) **ir 4,515 mlrd. Eur išlaidas** (planuojamas metų rezultatas – **pajamos viršys išlaidas 347,3 mln. Eur**).
- ✓ Prognozuojama, kad apdraustųjų, draudžiamų visomis draudimo rūšimis, skaičius didės 0,1 proc., arba 1,4 tūkst. žmonių ir sieks 1 mln. 355,4 tūkst. žmonių. Apdraustųjų metinė draudžiamųjų pajamų bazė turėtų didėti 7,1 proc. (įvertinus, kad soc. draudimo įmokos bus skaičiuojamos nuo ne didesnės kaip 84 šalies vidutiniai darbo užmokesčiai sumos).
- ✓ Didžiausią išlaidų dalį (76,2 proc.), numatoma skirti soc. draudimo pensijoms. Pensijos didės apie 8,1 proc., joms bus skirta 3,438 mlrd. Eur, tai 239,8 mln. Eur, arba 7,5 proc. daugiau nei laukiama 2019 m. Vidutinis senatvės pensininkų skaičius bus 605 tūkst. žm., vidutinė senatvės pensija, turint būtinąjį stažą, – 395,16 Eur, t.y. bus 30,66 Eur arba 8,4 proc. didesnė nei 2019 m.
- ✓ Ligos soc. draudimo išlaidos sieks 358,8 mln. Eur, t. y. bus 28,3 mln. Eur arba 8,6 proc. didesnės.
- ✓ Motinystės soc. draudimo išmokoms bus skirta 375,07 mln. Eur, t. y. 24 mln. Eur arba 6,8 proc. daugiau.
- ✓ Nedarbo soc. draudimui numatomi 216,98 mln. Eur, tai 22 mln. Eur arba 11,3 proc. daugiau nei 2019 m. laukiama. Išmokų gavėjų skaičius bus apie 60 tūkst. asmenų, o vidutinė nedarbo išmoka padidės 8,1 proc. ir sieks 291,93 Eur.
- ✓ Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų soc. draudimo išlaidos sudarys 32,5 mln. Eur, jos bus 9,7 proc. arba 2,9 mln. Eur didesnės nei 2019 m.
- ✓ Veiklos sąnaudų bus 84,9 mln. Eur, t.y. 5,3 mln. Eur arba 6,7 proc. didesnės. Šių išlaidų didėjimą sąlygoja išmokų mokėjimo sąnaudų (dėl pensijų indeksacijos) bei darbo užmokesčio fondo augimas. Rezervinio fondo lėšos – 509,5 mln. Eur.
- **Siūloma patvirtinti šiuos soc. draudimo pensijų indeksavimo rodiklius 2020 m.:**

- ✓ pensijų indeksavimo koeficientą – 1,0811;
- ✓ bazinės pensijos dydį – 177,94 Eur;
- ✓ našlių pensijos bazinį dydį – 26,13 Eur;
- ✓ pensijų apskaitos vieneto vertės dydį – 3,81 Eur.

Kartu teikiamais įstatymų projektais siūloma:

- nustatyti savarankiškai dirbantiems asmenims soc. draudimo įmokų bazės „lubas“ tokio paties dydžio, kaip ir samdomą darbą dirbantiems asmenims, t.y. 60 VDU (dabar – 43 VDU);
- numatyti, kad indeksavimo koeficientas ir pagal jį indeksuoti bazinės pensijos, apskaitos vieneto vertės dydžiai ir našlių pensijos bazinis dydis euro cento tikslumu tvirtinami atitinkamu metų „Sodros“ biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu (dabar tvirtina ir skelbia „Sodros“ taryba);
- patikslinti „Sodros“ tarybos veiklos principus bei kompetencijas:
 - numatyti 4 metų kadenciją (dabar nariai renkami neribotam laikui);
 - sudaryti galimybę Tarybos veikloje stebėtojo teisėmis dalyvauti Lietuvos pensininkų reikalų tarybos atstovui;
 - numatyti, kad Taryba nagrinėja draudėjų prašymus atidėti soc. draudimo įmokų skolas, delspinigius ar baudas tik tada, kai sumos yra didesnės nei 70 tūkst. eurų (dabar kai viršija 30 tūkst. eurų). Sprendimus dėl 30–70 tūkst. eurų siekiančių soc. draudimo įmokų skolų, delspinigių ar baudų priimtų „Sodros“ valdyba be Tarybos pritarimo.
 - patikslinti, kad Taryba svarsto ir teikia išvadas dėl darbdavių prašymų skirti dalinio darbo išmokas, bet nebetvirtina ir neskelbia pensijų indeksavimo rodiklių (jie bus tvirtinami įstatymu) ir nebetvirtina draudėjų priskyrimo nelaimingų atsitikimų darbe soc. draudimo įmokos tarifo grupei (tai pavedama atlikti „Sodros“ valdybai);
- nustatyti, kad „Sodros“ valdyba, atlikdama neįgalumo lygio, laikinojo nedarbingumo ar darbingumo lygio priežiūrą, turi teisę pasitelkti universitetines ir respublikines ligonines, teikiančias antrinio bei tretinio lygio specializuotas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, ir su jomis sudaryti paslaugų teikimo sutartis (atsisakoma centralizuotai pirkti paslaugą Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka);
- patikslinti nedarbo draudimo bei dalinio darbo išmokų teisinį reglamentavimą (numatyti, kad ne viso mėnesio nedarbo draudimo išmoka apskaičiuojama kalendorinėmis dienomis; pailginti iki 28 dienų (buvo 14 dienų) nedarbo draudimo išmokos mokėjimo trukmę bedarbiams, kurie sveikatos priežiūros įstaigose savanoriškai gydomi nuo priklausomybių, lošimų; suteikti teisę darbdaviui dėl dalinio darbo išmokų skyrimo kreiptis pakartotinai, tačiau ne anksčiau kaip po 12 mėn. ir mokėti ją neilgiau kaip 3 mėn. ir kt.)

Derinimas:

- Projektai patikslinti įvertinus Finansų ministerijos, „Sodros“ valdybos, Užimtumo tarnybos pastabas ir pasiūlymus.
- Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2020 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projektui 2019-09-23 pritarė „Sodros“ taryba.
- Projektai darbo tvarka derinti su Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupe.

Atitiktis Vyriausybės programai: Projektas atitinka Vyriausybės programos siekius didinti socialinio draudimo pensijas.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome projektus svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė

Aušra Gratulevičienė, tel. 8 706 61 803, el. p. ausra.gratuleviciene@lrv.lt